

FILHARMONIA
SZCZECIN

Szanowni Państwo,

dobrym obyczajem przyjętym w salach koncertowych jest oklaskiwanie wykonawców wieloczęściowego utworu dopiero po jego zakończeniu. Krótkie przerwy między poszczególnymi częściami wypełnione są ciszą. Brawa między częściami, a jeszcze gorzej – w trakcie dłuższej pauzy mogą rozpraszać wykonawców oraz innych słuchaczy, a przez to zburzyć budowane przez muzykę napięcie i nastrój.

Piątek – 6 marca 2026 roku – godz. 19.00

Zatańczyć partyturę

Koncert symfoniczny

Orkiestra Symfoniczna
Filharmonii im. Mieczysława Karłowicza w Szczecinie

Ellinor D'Melon skrzypce
Ruben Gazarian dyrygent

W programie:

MANUEL de FALLA

Taniec hiszpański z opery *La vida breve* [4']

ÉDOUARD LALO

Symfonia hiszpańska op. 21 [35']

- Allegro non troppo
- Scherzando. Allegro molto
- Intermezzo. Allegretto non troppo
- Andante
- Rondo. Allegro

/przerwa/

ARAM CHACZATURIAN

Muzyka z baletu *Gajane* (fragmenty z I, II i III suit) [25']

- Wstęp (Fanfara)
- Gajane (Adagio)
- Nune (Wariacje)
- Kołysanka
- Taniec Ajszy
- Zbieranie bawełny
- Taniec górali

ARAM CHACZATURIAN

Muzyka z baletu *Spartakus* (fragmenty z I i II suit) [20']

- Spartakus i Frygia (Adagio)
- Egina (Wariacje) – Bachanalia
- Taniec dziewcząt z Kadyksu – Zwycięstwo Spartakusa

ELLINOR D'MELON

Urodziła się na Jamajce w rodzinie kubańskich emigrantów; naukę gry na skrzypcach rozpoczęła już w wieku dwóch lat. Jest laureatką m.in. Konkursu im. H. Wieniawskiego i K. Lipińskiego w Lublinie (I nagroda), konkursu skrzypcowego w Nowosybirsku (I nagroda i nagrody specjalne) i Debut Berlin Competition (I nagroda).

W marcu 2023 roku nakładem Rubicon Classics ukazał się jej debiutancki album Tchaikovsky and Lalo, nagrany z Jaime Martínem i RTÉ National Symphony Orchestra.

Artystka koncertowała w tak prestiżowych salach jak Berliner Philharmonie, Auditorio Nacional de Música w Madrycie, Concertgebouw w Amsterdamie, Kölner Philharmonie, Tonhalle Zürich, Sala Verdi w Mediolanie. Jest zapraszana przez uznane orkiestry, m.in. przez Royal Philharmonic Orchestra, RTÉ National Symphony Orchestra, Gävle Symphony Orchestra, Orquestra de Cadaqués, Real Filharmonía de Galicia, Orquesta Sinfónica de Navarra, Moscow Virtuosi, orkiestry Teatru Maryjskiego i Filharmonii Sofijskiej. Wśród dyrygentów, z którymi współpracowała, znajdują się Zubin Mehta, Vladimir Spivakov, Jaime Martín, Michaił Jurowski, James Feddeck i Jan Latham Koenig.

Znaczące wydarzenia w tym sezonie w karierze skrzypaczki to m.in. recital w prestiżowej sali Elgar Room w Royal Albert Hall w Londynie, występy na festiwalach muzycznych w Marlboro, Verbier, Gstaad, Kronbergu, Ravinii, Interlaken i Szlezwiku-Holsztynie, wykonanie Koncertu podwójnego d-moll Bacha u boku Anne-Sophie Mutter oraz koncerty kameralne ze Stevenem Isserlisem, Christianem Tetzlaffem, Kim Kashkashian, Asierem Polo i Fazilem Sayem.

Jest absolwentką Escuela Superior de Música Reina Sofía w Madrycie, którą ukończyła w 2024 roku, oraz stypendystką Helena Revoredo Scholarship. W 2021 roku otrzymała nagrodę dla najwybitniejszego studenta wydziału skrzypiec, wręczoną przez królową Hiszpanii Letycję.

Ellinor D'Melon gra na skrzypcach Giovanniego Battisty Guadagniniego z 1743 roku, użyzonych jej przez anonimowego darczyńcę z Londynu.

RUBEN GAZARIAN

Od sezonu 2020/2021 Ruben Gazarian jest dyrektorem muzycznym Theater Altenburg Gera. Od września 2024 roku pełni równoległe funkcję dyrektora artystycznego i pierwszego dyrygenta Israel Chamber Orchestra w Tel Awiwie.

W latach 2002–2018 kierował Württembergisches Kammerorchester Heilbronn. Repertuar tego zespołu znacząco wzbogacił o dzieła twórców XX i XXI wieku, zrealizował z nim 26 nagrań. W latach 2015–2020 był nadto dyrektorem artystycznym Georgisches Kammerorchester Ingolstadt – nawiązał wówczas owocną współpracę z Deutschlandradio Kultur.

Jako dyrygent gościnny prowadził m.in. orkiestry SWR Stuttgart, WDR Köln, HR Frankfurt, Deutsches Symphonie-Orchester Berlin, Orchestre National de Lyon i Jerusalem Symphony Orchestra. Jego występy nagrywały i transmitowały niemieckie i europejskie rozgłośnie radiowe (m.in. Radio Svizzera Italiana, Radio France Musique, Danmarks Radio).

Do grona wybitnych solistów, z którymi współpracował, należą m.in. Hilary Hahn, Julia Fischer, Frank Peter Zimmermann, Khatia Buniatishvili, Viktoria Mullova, Julian Rachlin, Renaud Capuçon, Gautier Capuçon, Daniel Müller-Schott, Maximilian Hornung, Julian Rachlin, Sharon Kam, Sergei Nakariakov, Gerhard Oppitz, Elisabeth Leonskaja, Jean-Yves Thibaudet, duet Katia i Marielle Labèque.

Edukację muzyczną rozpoczął w wieku czterech lat. Kształcił się m.in. w Szkole Muzycznej im. Czajkowskiego w Erywaniu i Konserwatorium Erywańskim u Rubena Aharoniana, prymariusza sławnego Kwartetu im. Borodina. W 1995 roku ukończył studia wiolinistyczne w Hochschule für Musik und Theater w Lipsku, zaś w 1998 – na tej samej uczelni – studia dyrygenckie (z najwyższą oceną). Już w 1993 roku objął stanowisko pierwszego koncertmistrza Westsächsisches Symphonieorchester w Lipsku, a w 1998 – głównego dyrygenta tego zespołu. W 2002 roku został laureatem I Międzynarodowego Konkursu Dyrygenckiego im. G. Soltiego we Frankfurcie nad Menem.

Zatańczyć partyturę

Dzisiejszy koncert rozpoczynamy efektownym **Tańcem hiszpańskim** z opery *La vida breve* (*Krótkie życie*, wyst. 1913) **Manuela de Falli** (1876–1946). Ów utwór został spopularyzowany zwłaszcza dzięki transkrypcji na skrzypce z fortepianem, której dokonał Fritz Kreisler. (4')

Nie da się ukryć, że dziś **Édouard Lalo** (1823–1892) jest znany właściwie dzięki swemu najlepszemu i najbardziej popularnemu dziełu, które od razu po wykonaniu zostało docenione przez publiczność: dzięki **Symfonii hiszpańskiej** (1874). Lalo, sam będący sprawnym skrzypkiem i altowiolistą, zadedykował utwór Pablowi Sarasatemu – wirtuozowi, którego idiom gry był zupełnie odmienny od heroicznego (a niekiedy efekciarskiego) stylu Nicola Paganiniego. Aczkolwiek w tytule pojawia się słowo „symfonia”, w istocie jest to pięcioczęściowy koncert skrzypcowy – ujęty w formę, która najbardziej przypomina suitę. Każda z części prezentuje inne oblicze iberyjskiego ducha, wykorzystując autentyczne hiszpańskie rytmy. Stąd tradycyjna, trzyczęściowa forma koncertu (o dobrze znanym układzie części: szybka – wolna – szybka) została poszerzona o dwa scherza. Przez pewien czas część trzecią (czyli drugie scherzo) wielu wykonawców uporczywie pomijało, z oczywistą szkodą dla całości dzieła.

Warto zwrócić uwagę na ogniwo wolne (*Andante*), w którym słyszymy mroczną i pełną emocji pieśń solowych skrzypiec – zdaniem jednego z komentatorów przywołuje ona berberyjską Afrykę, w której schronili się Maurowie po upadku Grenady w roku 1492. (35')

Omówienie *Gajane* (1942) oraz *Spartakusa* (1954) **Arama Chaczaturiana** (1903–1978) chciałem rozpocząć od konstatacji, że nie da się zrozumieć historii baletu pierwszej połowy ubiegłego stulecia bez uwzględnienia muzyki sławnego Ormianina. Tymczasem, jak się okazało, dzieła te były wystawiane w Polsce zaledwie – odpowiednio – trzy oraz cztery razy (a w Szczecinie – nigdy). Ich najbardziej popularne fragmenty znamy więc raczej z wykonań koncertowych. Sam kompozytor wykroił z partytur obu baletów po trzy suity orkiestrowe, później kilka razy przeredagowane.

Po śmierci Chaczaturiana wybitny kompozytor i znawca muzyki powstałej w ZSRR, Krzysztof Meyer, zaliczył go do wielkiej trójki kompozytorów radzieckich – obok Szostakowicza i Prokofiewa. „Droga twórcza Chaczaturiana bogata była w perypetie i zakręty, tak jak to było w przypadku Szostakowicza i kilku innych twórców. Także i Chaczaturian był świadkiem ostrych starć i dyskusji

ideologicznych w latach trzydziestych, także i jego twórczość w 1948 roku potępiono za formalizm i tendencje antynarodowe”. Lecz cóż za nieoczekiwany paradoks: sześć lat później *Spartakus* zyskał powszechne uznanie zarówno w kraju (kompozytorowi przyznano Nagrodę Leninowską), jak i za granicą.

Muzyka Chaczaturiana niewątpliwie mogła uchodzić za wzorec radzieckiego internacjonalizmu, władza ceniła ją jako przykład syntezy folkloru różnych republik z tradycją muzyki rosyjskiej, Czajkowskiego i Rimskiego-Korsakowa. Zapewne dlatego kompozytor – jako jeden z niewielu twórców – uniknął konsekwencji politycznego terroru.

Sporządzone przez Konstantina Dierżawina libretto przedstawia życie w ormiańskim kolchozie „Szczęście”, gdzie ciężka praca nadaje kształt codziennej egzystencji. Gajane i jej brat Armen dzielnie angażują się w swe obowiązki, podczas gdy jej mąż Giko, osobnik na wskroś zły i zepsuty, uległszy podszeptom zagranicznych dywersantów doprowadza do podpalenia magazynów bawełny. Dochodzi do dramatycznych zajęć – Gajane zostaje ranna, a Giko schwytany. Finał przywraca harmonię: kolchoz świętuje obfitość plonów, Gajane zaś odzyskuje zdrowie i znajduje nową miłość. Spektakl wieńczy „kolchozowe *divertissement*” złożone z rozmaitych tańców ludowych.

Późniejsi realizatorzy uznali ów socrealistyczny sztafaż za rzecz nie do przyjęcia. W 1972 roku wybitny choreograf Boris Ejfmman wystawił zatem *Gajane*, obmyśliwszy uprzednio nowe libretto. Oto jego początek: „Pewnego dnia, na górskiej ścieżce [Kaukazu] spotkało się dwoje młodych, urodziwych ludzi – Gajane i Giko. Spojrzeli na siebie i pokochali się...” Będzie to miłość tragiczna – Gajane angażuje się w ruch wyzwolenczy, skierowany przeciw okrutnemu despotce, którego synem jest Giko. Ten zrazu pozostaje posłuszny ojcu, jednakże afekt okazuje się przemożny. Konflikt z władcą jest więc nieuchronny – tym samym balet równie nieuchronnie zwieńczyć musi poruszające *tableau*: „W ramionach Gajane śmiertelnie ranny Giko wydaje ostatnie tchnienie”. (25)

Akcja *Spartakusa* jest oparta na wydarzeniach z lat siedemdziesiątych I wieku p.n.e. – na epizodach z powstania niewolników pod wodzą tytułowej postaci, zakończonego ukrzyżowaniem sześciu tysięcy buntowników wzdłuż Via Appia. Historia ta była dość wygodnym tematem propagandowym, można ją było czytać jako alegorię walki ludu rosyjskiego z caratem. Jednak ten wymiar dzieła należy już szczęśliwie do przeszłości – ważniejsza wydaje się dziś fascynacja Chaczaturiana starożytnym Rzymem, zapoczątkowana podczas zwiedzania

przezeń Wiecznego Miasta w 1950 roku. Kompozytor pisał, że myślał o *Spartakusie* jako o monumentalnym fresku ukazującym potężny bunt w imię praw człowieka. „Gdy tworzyłem partyturę i starałem się uchwycić atmosferę starożytnego Rzymu, by ożywić obrazy odległej przeszłości, czułem duchowe powinowactwo Spartakusa i naszych czasów. [...] W celu ukazania tragedii Spartakusa uznałem za konieczne wykorzystanie wszystkich osiągnięć współczesnej kultury muzycznej. Dlatego też balet napisany jest współczesnym językiem, współczesne jest także ujęcie jego muzyczno-teatralnej formy”.

Utwór jest ambitną próbą współzawodniczenia z symfonicznym stylem baletów Czajkowskiego i Prokofiewa – skojarzenia z *Romeo i Julią* drugiego z wymienionych nasuwają się wielu słuchaczom. Warto zwrócić uwagę na starannie ukazaną opozycję bohaterów – trackiego niewolnika Spartakusa i rzymskiego wodza Krassusa, a także ich żon – wiernej Frygii i Eginy, symbolu moralnego zepsucia.

Dzisiejszego wieczoru słuchamy wybranych fragmentów baletu, uszeregowanych w porządku muzycznym, nie zaś dramatycznym. Niewątpliwie *Adagio Spartakusa i Frygii* jest jednym z najbardziej poruszających miejsc w całym dziele: to scena intymnego spotkania dwojga bohaterów – wizerunek szczęścia tyleż ekstatycznego, co kruche i ulotnego... (20')

Piotr Urbański

POLECAMY PAŃSTWA UWADZE:

11.03

śr 19:00

Scena muzyki polskiej | Drewniane niuanse

koncert kameralny

Reedbeat Quintet

M. KARŁOWICZ – Serenada C-dur na orkiestrę smyczkową op. 2
(oprac. Maria Leszczyńska-Thieu)

G. BACEWICZ – Koncert na orkiestrę smyczkową (oprac. Michał Leśniak)

T. BAIRD – Suita *Colas Breugnon* na orkiestrę smyczkową
z fletem obbligato (oprac. Piotr Thieu Quang)

A. TANSMAN – Tryptyk na orkiestrę smyczkową (oprac. Wojciech Chałupka)

13.03

pt 19:00

Przełomowe opowieści

koncert symfoniczny

Orkiestra Symfoniczna Filharmonii w Szczecinie

Karłowicz Quartet

Sergej Bolkhovets dyrygent

C. DEBUSSY – Preludium do *Popołudnia fauna*

B. MARTINŮ – Koncert na kwartet smyczkowy i orkiestrę H. 207

A. SCHÖNBERG – Poemat symfoniczny *Peleas i Melizanda* op. 5

27.03

pt 19:00

Między modlitwą a muzyką

koncert oratoryjny

Orkiestra Symfoniczna Filharmonii w Szczecinie

Chór Narodowego Forum Muzyki we Wrocławiu

Ilona Krzywicka sopran

Justyna Rapacz mezzosopran

Adam Kutny baryton

Przemysław Neumann dyrygent

K. SZYMANOWSKI – Stabat Mater op. 53

R. WAGNER – Suita orkiestrowa z misterium scenicznego *Parsifal*
(oprac. Henk de Vlieger)

28.03

sb 19:00

Sehr geehrte Damen und Herren,

bei mehrteiligen Kompositionen ist es im Konzertsaal allgemein üblich, erst nach dem Verklingen des Gesamtwerkes zu applaudieren.

In den kurzen Pausen zwischen den einzelnen Sätzen herrscht Stille.

Applaus zwischen den Sätzen oder gar während einer längeren Pause im Stück kann Musiker und Zuhörer ablenken und so die durch die Musik geschaffene Spannung und Stimmung zunichtemachen.

Freitag – 6. März 2026 – 19:00 Uhr

Wenn die Partitur tanzt

Sinfoniekonzert

Sinfonieorchester
der Mieczysław-Karłowicz-Philharmonie Szczecin

Ellinor D'Melon Violine
Ruben Gazarian Leitung

Programm:

MANUEL de FALLA
Spanischer Tanz aus der Oper *La vida breve* [4']

ÉDOUARD LALO
Symphonie espagnole op. 21 [35']
– Allegro non troppo
– Scherzando. Allegro molto
– Intermezzo. Allegretto non troppo
– Andante
– Rondo. Allegro

/Pause/

ARAM CHATSCHATURJAN
Musik aus dem Ballett *Gayaneh* (Auszüge) [25']
– Introduction (Fanfare)
– Gayaneh (Adagio)
– Nune (Variationen)
– Wiegenlied
– Aischas Tanz
– Baumwollernte
– Tanz der Bergbewohner

ARAM CHATSCHATURJAN
Musik aus dem Ballett *Spartakus* (Auszüge) [20']
– Spartakus und Phrygia (Adagio)
– Aegina (Variationen) – Bacchanalien
– Tanz der Mädchen von Cádiz – Spartakus' Sieg

ELLINOR D'MELON

Ellinor D'Melon wurde auf Jamaika in eine Familie kubanischer Emigranten geboren und begann bereits im Alter von zwei Jahren mit dem Violinunterricht. Sie erhielt u.a. den 1. Preis beim Wettbewerb „H. Wieniawski und K. Lipiński“ in Lublin, den 1. Preis und Sonderauszeichnungen beim Violinwettbewerb in Nowosibirsk sowie den 1. Preis beim Wettbewerb „Debüt-Berlin“.

Im März 2023 erschien ihr Debütalbum Tchaikovsky and Lalo bei Rubicon Classics, aufgenommen mit Jaime Martín und dem RTÉ National Symphony Orchestra.

Die Künstlerin konzertierte in renommierten Sälen wie der Berliner Philharmonie, dem Auditorio Nacional de Música in Madrid, dem Concertgebouw in Amsterdam, der Kölner Philharmonie, der Tonhalle Zürich sowie der Sala Verdi in Mailand. Sie gastierte beim Royal Philharmonic Orchestra, dem RTÉ National Symphony Orchestra, dem Gävle Symphony Orchestra, dem Orquestra de Cadaqués, der Real Filharmonía de Galicia, dem Orquesta Sinfónica de Navarra, den Moscow Virtuosi, dem Orchester des Mariinsky-Theaters und der Sofia Philharmonie. Unter den Dirigenten, mit denen sie zusammengearbeitet hat, befinden sich Zubin Mehta, Vladimir Spivakov, Jaime Martín, Michail Jurowski, James Feddeck und Jan Latham Koenig.

Bedeutende Ereignisse in dieser Saison umfassen u.a. ein Recital im prestigeträchtigen Elgar Room der Royal Albert Hall in London, Auftritte bei Musikfestivals in Marlboro, Verbier, Gstaad, Kronberg, Ravinia, Interlaken und Schleswig-Holstein, Aufführungen von Bachs Doppelkonzert d-Moll mit Anne-Sophie Mutter sowie Kammerkonzerte mit Steven Isserlis, Christian Tetzlaff, Kim Kashkashian, Asier Polo und Fazil Say.

Ellinor D'Melon absolvierte 2024 die Escuela Superior de Música Reina Sofía in Madrid und ist Stipendiatin des Helena Revoredo Scholarship. 2021 erhielt sie die Auszeichnung für die herausragendste Studentin der Violinklasse, überreicht von Königin Letizia von Spanien.

Sie spielt eine Violine von Giovanni Battista Guadagnini aus dem Jahr 1743, die ihr von einem anonymen Mäzen aus London zur Verfügung gestellt wurde.

RUBEN GAZARIAN

Seit der Spielzeit 2020/2021 ist Ruben Gazarian Generalmusikdirektor des Theaters Altenburg Gera. Seit September 2024 bekleidet er zudem die Position des Künstlerischen Leiters und Chefdirigenten des Israel Chamber Orchestra in Tel Aviv.

Von 2002 bis 2018 leitete er das Württembergische Kammerorchester Heilbronn. Unter seiner Leitung wurde das Repertoire des Orchesters um zahlreiche Werke des 20. und 21. Jahrhunderts erweitert, zudem realisierte er mit dem Ensemble 26 Einspielungen. Zwischen 2015 und 2020 war er darüber hinaus Künstlerischer Leiter des Georgischen Kammerorchesters Ingolstadt und initiierte in dieser Zeit eine Zusammenarbeit mit Deutschlandradio Kultur.

Als Gastdirigent leitete er u.a. die Rundfunkorchester in Stuttgart, Köln und Frankfurt am Main, das Deutsche Symphonie-Orchester Berlin, das Orchestre National de Lyon und das Jerusalem Symphony Orchestra. Seine Auftritte wurden von zahlreichen deutschen und europäischen Rundfunkanstalten (Radio Svizzera Italiana, France Musique, Danmarks Radio u.a.) aufgezeichnet und übertragen.

Zu den herausragenden Solisten, mit denen er zusammengearbeitet hat, zählen u.a. Hilary Hahn, Julia Fischer, Frank Peter Zimmermann, Khatia Buniatishvili, Viktoria Mullova, Julian Rachlin, Renaud Capuçon, Gautier Capuçon, Daniel Müller-Schott, Maximilian Hornung, Sharon Kam, Sergei Nakariakov, Gerhard Oppitz, Elisabeth Leonskaja, Jean-Yves Thibaudet sowie das Klavierduo Katia und Marielle Labèque.

Seine musikalische Ausbildung begann er im Alter von vier Jahren. Es folgte eine Ausbildung an der Tschaikowsky-Musikschule und später am Konservatorium in Eriwan beim Primarius des berühmten Borodin-Quartetts Ruben Aharonian. 1995 schloss er sein Violinstudium an der Hochschule für Musik und Theater Leipzig ab, 1998 absolvierte er an derselben Hochschule sein Dirigierstudium (mit Höchstnote). Bereits 1993 wurde er Erster Konzertmeister, 1998 Chefdirigent des Westsächsischen Symphonieorchesters. Im Jahr 2002 wurde er Preisträger des 1. Internationalen Georg-Solti-Dirigentenwettbewerbs in Frankfurt am Main.

Wenn die Partitur tanzt

Das heutige Konzert eröffnet der effektvolle **Spanische Tanz** aus der Oper *La vida breve* (*Das kurze Leben*, uraufgeführt 1913) von **Manuel de Falla** (1876–1946). Seine Popularität verdankt dieses Stück vor allem der Bearbeitung für Violine und Klavier, die Fritz Kreisler anfertigte. (4')

Es lässt sich kaum leugnen, dass Édouard Lalo (1823–1892) heute im Grunde durch sein bestes und zugleich populärstes Werk bekannt ist, das bereits unmittelbar nach seiner Uraufführung die Gunst des Publikums gewann: die *Symphonie espagnole* (1874). Lalo, selbst ein versierter Geiger und Bratschist, widmete das Werk Pablo de Sarasate – einem Virtuosen, dessen Spielidiom sich deutlich von dem heroischen (mitunter auch effekthascherischen) Stil Niccolò Paganinis unterschied. Obwohl der Titel das Wort *symphonie* enthält, handelt es sich in Wirklichkeit um ein fünfsätziges Violinkonzert – in einer Form, die am ehesten an eine Suite erinnert. Jeder der Sätze zeigt eine andere Facette des iberischen Geistes und greift dabei auf authentische spanische Rhythmen zurück. Daher wurde die traditionelle dreisätzigte Konzertform (mit der bekannten Abfolge schnell – langsam – schnell) um zwei Scherzi erweitert. Eine Zeit lang ließen viele Interpreten den dritten Satz (also das zweite Scherzo) hartnäckig aus – zum offensichtlichen Schaden für die Geschlossenheit des Werkes.

Besondere Aufmerksamkeit verdient der langsame Satz (*Andante*), in dem wir den düsteren, von starken Emotionen erfüllten Gesang der Solovioline hören – nach Ansicht eines Kommentators ruft er das berberische Afrika in Erinnerung, in das sich die Mauren nach dem Fall Granadas im Jahre 1492 zurückgezogen hatten. (35')

Die Besprechung der Ballette *Gayaneh* (1942) und *Spartakus* (1954) von **Aram Chatschaturjan** (1903–1978) wollte ich ursprünglich mit der Feststellung beginnen, dass sich die Geschichte des Balletts in der ersten Hälfte des vergangenen Jahrhunderts ohne die Musik dieses berühmten Armeniers kaum verstehen lässt. Wie sich jedoch zeigt, sind diese Werke in Polen nur äußerst selten auf die Bühne gelangt – *Gayaneh* dreimal, *Spartakus* viermal (in Stettin sogar überhaupt nicht). Ihre bekanntesten Abschnitte kennen wir eher aus konzertanten Aufführungen. Der Komponist selbst stellte aus den Partituren beider Ballette jeweils drei Orchestersuiten zusammen, die er später mehrfach überarbeitete.

Nach Chatschaturjans Tod zählte ihn der bedeutende Komponist und Kenner der sowjetischen Musik Krzysztof Meyer zur „großen Drei“ der sowjetischen Komponisten – neben Dmitri Schostakowitsch und Sergej Prokofjew. „Der schöpferische Weg Chatschaturjans war reich an Wendungen und Schwierigkeiten, wie dies auch bei Schostakowitsch und einigen anderen Komponisten der Fall war. Auch Chatschaturjan wurde in den dreißiger Jahren Zeuge heftiger ideologischer Auseinandersetzungen; auch sein Werk wurde 1948 wegen Formalismus und angeblich antinationaler Tendenzen verurteilt“. Umso paradoxer erscheint es, dass nur sechs Jahre später *Spartakus* sowohl in der Sowjetunion – der Komponist erhielt dafür den Leninpreis – als auch im Ausland allgemeine Anerkennung fand.

Chatschaturjans Musik konnte zweifellos als Muster sowjetischen Internationalismus gelten: Die Kulturpolitik schätzte sie als beispielhafte Synthese des folkloristischen Erbes verschiedener Republiken mit der russischen Musiktradition eines Pjotr Tschaikowsky und Nikolai Rimski-Korsakow. Vielleicht ist es gerade deshalb zu erklären, dass der Komponist – anders als viele seiner Zeitgenossen – den unmittelbaren Folgen des politischen Terrors entging.

Das von Konstantin Derschawin verfasste Libretto schildert das Leben im armenischen Kolchos „Glück“, wo harte Arbeit den Alltag bestimmt. Gayaneh und ihr Bruder Armen erfüllen ihre Pflichten mit Hingabe, während ihr Ehemann Giko – eine durch und durch verderbte Gestalt – den Einflüsterungen ausländischer Saboteure erliegt und schließlich die Baumwollmagazine in Brand setzt. Es kommt zu dramatischen Ereignissen: Gayaneh wird verwundet, Giko jedoch gefasst. Das Finale stellt die Harmonie wieder her: Der Kolchos feiert die reiche Ernte, Gayaneh genest von ihren Wunden und findet eine neue Liebe. Den Abschluss bildet ein „Kolchos-Divertissement“ aus verschiedenen Volkstänzen.

Spätere Regisseure und Choreographen hielten diese Staffage im Geiste des sozialistischen Realismus jedoch für kaum mehr akzeptabel. So brachte der bedeutende Choreograph Boris Ejffman 1972 eine neue Fassung von *Gayaneh* auf die Bühne, für die er zuvor ein eigenes Libretto entworfen hatte. Es beginnt mit den Worten: „Eines Tages begegneten sich auf einem Bergpfad im Kaukasus zwei junge, schöne Menschen – Gayaneh und Giko. Sie sahen einander an und verliebten sich ...“ Doch diese Liebe ist zum Scheitern bestimmt. Gayaneh schließt sich einer Befreiungsbewegung gegen einen grausamen Despoten an – und Giko ist dessen Sohn. Zunächst bleibt er dem Vater gehorsam, doch erweist sich die Macht der Liebe als stärker. Die Konfrontation mit dem Herrscher wird unausweichlich und der Schluss des Balletts mün-

det ebenso unausweichlich in ein ergreifendes Tableau: „In Gayanehs Armen haucht der tödlich verwundete Giko sein Leben aus“. (25')

Die Handlung von *Spartakus* basiert auf Ereignissen des 1. Jahrhunderts v.Chr. – auf Episoden des Sklavenaufstands unter der Führung der titelgebenden Figur, der mit der Kreuzigung von sechstausend Aufständischen entlang der Via Appia endete – und bot ein durchaus bequemes Propagandathema. Man konnte das Werk als Allegorie des Kampfes des russischen Volkes gegen den Zarismus deuten. Diese Dimension gehört glücklicherweise der Vergangenheit an – heute scheint vor allem die Faszination Chatschaturjans für das antike Rom bedeutsam zu sein, die während seines Besuchs der Ewigen Stadt im Jahr 1950 ihren Anfang nahm. Der Komponist schrieb, er habe an Spartakus als ein monumentales Fresko gedacht, das den mächtigen Aufstand im Namen der Menschenrechte zeigt: „Als ich die Partitur schuf und versuchte, die Atmosphäre des antiken Roms einzufangen, um die Bilder ferner Vergangenheit zu beleben, fühlte ich eine geistige Verwandtschaft zwischen Spartakus und unserer Zeit. [...] Um die Tragik Spartakus' darzustellen, hielt ich es für notwendig, sämtliche Errungenschaften der zeitgenössischen Musikkultur zu nutzen. Deshalb ist das Ballett in zeitgenössischer Sprache komponiert; ebenso zeitgenössisch ist die Gestaltung seiner musiktheatralischen Form“.

Das Werk stellt einen ambitionierten Versuch dar, mit dem sinfonischen Stil der Ballette Tschaikowskys und Prokofjews zu konkurrieren – Assoziationen mit *Romeo und Julia* des Letzteren drängen sich vielen Hörern auf. Hervorzuheben ist die sorgfältige Darstellung der Opposition zwischen den Protagonisten – dem thrakischen Sklaven Spartakus und dem römischen Heerführer Crassus – sowie ihrer Ehefrauen: der treuen Phrygia und der moralisch verkommenen Aegina.

Am heutigen Abend hören wir ausgewählte Ausschnitte, geordnet nach musikalischer Logik, nicht nach dramatischer Abfolge. Das *Adagio von Spartakus und Phrygia* gehört zweifellos zu den ergreifendsten Passagen des gesamten Werkes: Es zeigt die intime Begegnung der beiden Helden – ein Bild von Glück, zugleich ekstatisch, zerbrechlich und flüchtig... (20')

Piotr Urbański
(Deutsche Fassung von Tomasz Kowalewski)

UNSERE KONZERTEMPFEHLUNGEN

11.03

Mi 19:00

Polnische Musikszene | Holznuancen

Kammerkonzert

Reedbeat Quintet

M. KARŁOWICZ – Serenade C-Dur für Streichorchester op. 2
(bearb. von Maria Leszczyńska-Thieu)

G. BACEWICZ – Konzert für Streichorchester (bearb. von Michał
Leśniak)

T. BAIRD – Suite *Colas Breugnon* für Streichorchester mit obligater
Flöte (bearb. von Piotr Thieu Quang)

A. TANSMAN – Triptyque für Streichorchester (bearb. von
Wojciech Chalupka)

13.03

Fr 19:00

Bahnbrechende Geschichten

Sinfoniekonzert

Sinfonieorchester der Philharmonie Szczecin

Karłowicz Quartet

Sergej Bolkhovets Leitung

C. DEBUSSY – Prélude a l'après-midi d'un faune

B. MARTINŮ – Konzert für Streichquartett und Orchester H. 207

A. SCHÖNBERG – Tondichtung *Pelleas und Melisande* op. 5

27.03

Fr 19:00

Zwischen Gebet und Musik

Oratorienkonzert

Sinfonieorchester der Philharmonie Szczecin

Chor des Nationalen Forums für Musik Wrocław

Ilona Krzywicka Sopran

Justyna Rapacz Mezzosopran

Adam Kutny Bariton

Przemysław Neumann Leitung

K. SZYMANOWSKI – Stabat Mater op. 53

R. WAGNER – Orchestersuite aus dem Bühnenweihfestspiel
Parsifal (bearb. von Henk de Vlieger)

28.03

Sa 19:00

ORKIESTRA W DZISIEJSZYM KONCERCIE

KONCERTMISTRZ / KONZERTMEISTER

Paweł Maślanka

I SKRZYPCE / 1.VIOLINEN

Monika Sawczuk

Maria Sakowska

Joanna Goch

Marcin Kieruczenko

Wioletta Borkowska

Izabela Wojciechowska

Olga Rozmus

Alina Krzyżewska

Dominik Gugąła

Maciej Musiał

II SKRZYPCE / 2.VIOLINEN

Anna Przerwa

Robert Smoliński

Diana Miszkiewicz-Gugała

Magdalena Pajestka

Alicja Ptasieński

Miłosz Kosmal

Robert Cybulski

Łukasz Górewicz

Patrycja Kozak

Zuzanna Ciołek

ALTÓWKI / BRATSCHEN

Wojciech Mazur

Galina Smolińska

Luca Persico

Dominika Kotlicka

Ludmiła Rusin

Igor Rudnicki

Izabela Joniec

Aleksandra Majewska

WIOLONCZELE / CELLI

Yesong Lee

Jacek Tomczak

Katarzyna Meisinger

Matylda Adamus

Jakub Wyciślik

Beata Sawromowicz

KONTRABASY / KONTRABÄSSE

Karol Nasiłowski

Paweł Jędrzejewski

Michał Mitschke

Robert Możejewski

FLETY / FLÖTEN

Filippo del Noce

Paweł Majewski

Anna Wojnowicz-Dreżek

ORCHESTER IM HEUTIGEN KONZERT

KLARNETY / KLARINETTEN

Piotr Wybraniec
Krzysztof Krzyżewski
Krzysztof Baturó

SAKSOFON / SAXOPHON

Patrycjusz Pura*

OBOJE / OBOEN

Katarzyna Soberńko*
Izabela Kokosińska
Piotr Kokosiński

FAGOTY / FAGOTTE

Anna Bownik
Michał Szydłowski

WALTORNIE / HÖRNER

Bartosz Wawruch
Dawid Kostrzewa
Oleksandr Melnychenko
Radosław Zamojski

TRĄBKI / TROMPETEN

Marcin Olkowski
Bogdan Rymaszewski
Sławomir Kuszwara
Dawid Głogowski

PUZONY / POSAUNEN

Mateusz Kupski
Wojciech Bublej
Igor Puszkár

TUBA

Tomasz Zienkiewicz

KOTŁY / PAUKEN

Jorge Luis Valcarcel Gregorio

PERKUSJA / SCHLAGZEUG

Dariusz Jagiełło
Jacek Wierzchowski
Antonina Kadur*
Krzysztof Kołtątaj*
Michał Kram*

HARFY / HARTEN

Juliusz Wesołowski
Paulina Kostrzewska*

CELESTA

Milena Palkaj*

FORTEPIAN / KLAVIER

Rafał Kowalczyk*

*gościnnie / als Gast

GALERIA POZIOM 4

Maciej Osmycki | EQUINOX

Equinox to wielowątkowy przegląd twórczości Macieja Osmyckiego, obejmujący prace z ostatnich 16 lat: obrazy, obiekty, zdarzenia. Na wystawę zostały wybrane prace reprezentujące różne kierunki poszukiwań twórczych i te, które pojawiły się niezależnie od tych poszukiwań i oczekiwań autora.

Equinox jest opowieścią o równowadze: między intuicją i precyzyjną analizą, spontanicznością i ścisłym planem, kontrolą i tym, co nieprzewidywalne.

Maciej Osmycki zajmuje się malarstwem, rysunkiem, rzeźbą, tkaniną; tworzy obiekty i instalacje malarskie, dźwiękowe i interdyscyplinarne, video art. Na Wydziale Grafiki Akademii Sztuki prowadzi Pracownię Alternatywnych Metod Obrazowania, na Wydziale Malarstwa - Pracownię Technologii Malarstwa i Rysunku. Urodzony w Warszawie, mieszka i pracuje w Szczecinie.

[Art.Room]

Łukasz Skąpski | Rysunki cieniem

Łukasz Skąpski jest artystą wizualnym, profesorem i kierownikiem Pracowni Fotografii i Strategii Artystycznych na Wydziale Nowych Mediów, Fotografii i Filmu Eksperymentalnego Akademii Sztuki w Szczecinie

Jednym z kluczowych obszarów zainteresowań Skąpskiego jest fenomen światła – jego zmienność, rytm i zależność od praw natury. W cyklu **Rysunki cieniem** (1993-1994) artysta tworzył na plaży w Kuźnicy na Półwyspie Helskim niewielkie, efemeryczne instalacje z patyków i trzciny wbitych w piasek. Rzucane przez nie cienie, zmieniające się wraz z ruchem słońca, tworzyły ulotne, geometryczne rysunki.

Partner:

Galerie dostępne są dla odwiedzających w wybrane soboty i niedziele w godz. 12.00 – 16.00 (ostatnie wejście o godz. 15.30)

Bilety w cenie 20 PLN dostępne są w kasie, biletomacie i na stronie filharmonia.szczecin.pl.

Wstęp bezpłatny dla dzieci do lat 10 i osób z niepełnosprawnościami.

Goście koncertów mogą odwiedzić galerie bezpłatnie w trakcie przerw i pół godziny po zakończeniu koncertu.

GALERIA POZIOM 4

Maciej Osmycki | EQUINOX

Equinox bietet einen facettenreichen Einblick in das künstlerische Schaffen von Maciej Osmycki und umfasst Arbeiten der letzten 16 Jahre: Gemälde, Objekte, Ereignisse. Die Ausstellung vereint Arbeiten, die verschiedene Wege der kreativen Erkundung dokumentieren, ebenso wie solche, die unabhängig von diesen Suchbewegungen und den Erwartungen des Künstlers entstanden sind. *Equinox* erzählt von Gleichgewicht: zwischen Intuition und präziser Analyse, Spontaneität und strengem Konzept, zwischen Kontrollierbarem und Unvorhersehbarem. **Maciej Osmycki** arbeitet in den Bereichen Malerei, Zeichnung, Skulptur und Textilkunst; er schafft malerische, klangliche und interdisziplinäre Objekte, Installationen sowie Videoarbeiten. An der Fakultät für Grafik der Akademie der Künste leitet er die Werkstatt für alternative Bildfindungsmethoden, an der Fakultät für Malerei die Werkstatt für Malerei- und Zeichnungstechnologie. Geboren in Warschau, lebt und arbeitet er derzeit in Stettin.

[Art.Room]

Łukasz Skąpski | Schattenzeichnungen

Łukasz Skąpski ist bildender Künstler, Professor und Leiter der Klasse für Fotografie und Künstlerische Strategien an der Fakultät für Neue Medien, Fotografie und Experimentellen Film der Kunstakademie Stettin.

Im Zentrum von Skąpskis Interesse steht das Licht – seine Wandelbarkeit, sein Rhythmus und seine Abhängigkeit von Naturgesetzen. Im Zyklus **Rysunki cieni** (1993–1994) entstanden am Strand von Kuźnica auf der Halbinsel Hel kleine, flüchtige Installationen aus Schilf und Stöcken. Die Schatten, die sie warfen, veränderten sich mit der Sonne und erzeugten kurze, geometrische Zeichnungen.

Partner: **SYMFONIA
CAFE**

Die Galerien sind für Besucher an ausgewählten Samstagen und Sonntagen von 12:00 bis 16:00 Uhr geöffnet (letzter Einlass um 15:30 Uhr).

Tickets zum Preis von 20 PLN sind an der Kasse, am Ticketautomaten sowie online unter filharmonia.szczecin.pl erhältlich.

Kinder bis 10 Jahre sowie Personen mit Behinderungen haben freien Eintritt. Besucher von Konzerten können die Galerien während der Pausen und bis eine halbe Stunde nach Konzertende kostenfrei besichtigen.

INFORMACJE

Sprzedaż biletów prowadzona jest w kasie Filharmonii, biletomacie oraz za pośrednictwem strony filharmonia.szczecin.pl

Kasa Filharmonii:

tel. +48 91 431 07 20

kasa@filharmonia.szczecin.pl

Kasa jest czynna:

od wtorku do czwartku w godz. 13.00–18.00

w piątek w godz. 13.00–20.00

w sobotę w godz. 12.00–16.00

oraz godzinę przed każdym biletowanym wydarzeniem, którego organizatorem jest Filharmonia.

Infolinia:

Tel. +48 539 94 94 54

Infolinia jest czynna:

od wtorku do czwartku w godz. 10.00–16.00.

Zakup bądź rezerwacja biletów wiąże się z *akceptacją Regulaminu sprzedaży i rezerwacji biletów* oraz *Regulaminu sprzedaży internetowej*, obowiązujących w Filharmonii im. Mieczysława Karłowicza w Szczecinie.

Regulaminy są dostępne na stronie filharmonia.szczecin.pl oraz w kasie Filharmonii.

Informujemy o możliwości asystowania pracowników Filharmonii osobom niepełnosprawnym podczas koncertów organizowanych przez Filharmonię.

Więcej: filharmonia.szczecin.pl/bilety

Sekretariat Filharmonii jest czynny:

od poniedziałku do piątku w godz. 8.30–16.30

tel. +48 91 430 95 11

sekretariat@filharmonia.szczecin.pl

filharmonia.szczecin.pl

Filharmonia zastrzega sobie prawo zmiany repertuaru i wykonawców.

INFORMATIONEN:

Der Verkauf von Eintrittskarten erfolgt an der Kasse der Philharmonie, am Ticketautomaten und über die Internetseite filharmonia.szczecin.pl

Kasse der Philharmonie:

tel.: +48 91 431 07 20

kasa@filharmonia.szczecin.pl

Die Kasse ist geöffnet:

Dienstag bis Donnerstag 13 bis 18 Uhr,

Freitag von 13 bis 20 Uhr,

Samstag 12 bis 16 Uhr,

sowie eine Stunde vor jeder Veranstaltung der Philharmonie, die eine Eintrittskarte erfordert.

Info-Hotline:

+48 539 94 94 54

Die Info-Hotline ist erreichbar:

von Dienstag bis Donnerstag 10 – 16 Uhr

Mit dem Kauf oder der Reservierung von Eintrittskarten akzeptieren Sie die *Allgemeinen Geschäftsbedingungen für den Kartenverkauf und die Reservierung* sowie die *Allgemeinen Geschäftsbedingungen für den Online-Verkauf*, die bei der Mieczysław-Karłowicz-Philharmonie in Szczecin gelten. Die Bestimmungen sind unter filharmonia.szczecin.pl und an der Kasse der Philharmonie erhältlich.

Wir informieren über die Möglichkeit der Assistenz der Menschen mit Behinderungen während der von der Philharmonie organisierten Konzerte. Weitere Informationen an der Kasse der Philharmonie.

Mehr: filharmonia.szczecin.pl/bilety

Das Sekretariat der Philharmonie ist geöffnet:

von Montag bis Freitag 8.30–16.30 Uhr

Tel. +48 91 430 95 11

sekretariat@filharmonia.szczecin.pl

filharmonia.szczecin.pl

Die Philharmonie behält sich Besetzungs- und Programmänderungen vor.

Partnerzy sezonu artystycznego 2025/2026

Partner der Musiksaison 2025/2026

Mecenaszem Filharmonii im. Mieczysława Karłowicza
w Szczecinie jest Enea.

Schirmherr der Mieczysław-Karłowicz-Philharmonie
in Szczecin ist Enea.

Partnerem sezonu artystycznego 2025/2026 jest STRABAG.

Partner der künstlerischen Saison 2025/2026 ist STRABAG.

Partnerem motoryzacyjnym jest Dealer BMW Bońkowscy.

Der Automobilpartner ist der Dealer BMW Bońkowscy.

BMW
Bońkowscy

Partnerem zdrowia jest Sanprobi.

Sanprobi ist unser Gesundheitspartner.

Partnerem edukacyjnym jest Zachodniopomorska Szkoła Biznesu.

Der Bildungspartner ist die West Pomeranian Business School.

Partner wspierający:

Förderpartner

